



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Quid sit contumelia? 1

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

De iniurijs verborum quæ inferuntur extra iudicium, in quatuor articulos diuisa.

D Hinc considerandum est de iniurijs verborum, quæ inferuntur extra iudicium. Et primo, de contumelia: secundo, de detractio: tertio, de suffratione: quarto, de maledictione.

¶ Circa primum quaruntur quatuor.

¶ Primo, quid sit contumelia.

¶ Secundo, vtrum omnis contumelia sit peccatum mortale?

¶ Tertio, vtrum oporteat contumeliosos reprimere?

¶ Quarto, de origine contumelia.

ARTIC. I.

Vtrum contumelia consistat in verbis?

397

9. 57. ar.

1. Et Pf.

43. col. 6.

Et Ro. 1.

1a. 2. co. 4.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod contumelia non consistat in verbis. Contumelia enim importat quoddam nocumentum proximo illatum, cum pertineat ad iniustitiam. Sed verba nullo nocumentum videntur inferre proximo nec in persona, nec in rebus. Ergo contumelia non consistit in verbis.

¶ 2 Præterea, Contumelia videtur ad quamdam dehonorationem pertinere. Sed magis aliquis potest inhonorari, seu vituperari factis, quam verbis. Ergo videtur quod contumelia non consistat in verbis, sed magis in factis.

¶ 3 Præterea, Dehonoriatio, quæ fit in verbis, dicitur conuitium vel improprium. Sed contumelia videtur differre a conuitio, & ab improprio. Ergo contumelia non consistit in verbis.

SED contra, Nihil auditu percipitur nisi verbum. Sed contumelia auditu percipitur, secundum illud Ierem. 20. Audiui contumelias in circuitu. Ergo contumelia est in verbis.

RESPONDEO dicendum, quod contumelia im-

importat dehonorationem alicuius. Quod quidem contingit dupliciter. Cum enim honor aliquam excellentiam consequatur, vno modo aliquis alium dehonorat, cum priuat eum excellentia, propter quam habebat honorem: quod quidem fit per peccata factorum, de quibus supra dictum est*. Alio modo q 64. 65. & 66. cum aliquis id quod est contra honorem alicuius, deducit in notitiam eius & aliorum. Et hoc proprie pertinet ad contumeliam: quod quidem fit per aliqua signa. Sed sicut August. * dicit in secundo de Doctrina Christiana, Omnia signa verbis comparata, paucissima sunt. Verba enim inter homines obtinuerunt principatum significandi quæcumque animo concipiuntur. Et ideo contumelia, proprie loquendo, in verbis consistit. Vnde Isidorus * dicit in libro Etymolog. quod contumeliosus dicitur aliquis, quia velox est, & tumet verbis iniuriæ. Tamen quia etiam per facta aliqua significatur aliquid, quæ in hoc quod significant, habent virtutem verborum significantium: inde est quod contumelia extenso nomine, etiam in factis dicitur. Vnde Rom. 1 super illud, Contumeliosos, superbos: dicit gloss. * quod contumeliosi sunt, qui dictis vel factis contumelias & turpia inferunt. gl. interl. ibid.

Ad primum ergo dicendum, quod verba secundum suam essentiam, id est, in quantum sunt quidam soni audibiles, nullum nocumentum alteri inferunt, nisi forte grauando auditum, puta cum aliquis nimis alte loquitur. In quantum verò sunt signa representantia aliquid in notitia aliorum, sic possunt damna multa inferre: inter quæ vnum est, quod homo damnificatur quantum ad detrimentum honoris sui, vel reuerentiæ sibi ab alijs exhibendæ. Et ideo maior est contumelia, si aliquis alicui defectum suum dicat coram multis: & tamen si sibi soli dicat, potest esse contumelia, in quantum ipse qui loquitur iniuste, contra reuerentiam audientis agit.

Ad

q 64. 65.
66.

Ad secundum dicendum, quod in tantum aliquis aliquem factis dehonorat, in quantum illa facta vel faciunt, vel significant illud quod est contra honorem alicuius: quorum primum non pertinet ad contumeliam, sed ad alias iniustitiæ species, de quibus supra dictum est *: secundum verò pertinet ad contumeliam, in quantum facta habent vim verborum in significando.

Ad tertium dicendum, quod conuitium & improprium consistunt in verbis, sicut & contumelia: quia per hæc omnia representatur aliquis defectus alicuius in detrimentum honoris ipsius. Huiusmodi autem defectus est triplex, scilicet defectus culpæ, qui representatur per verba contumeliosa; & defectus generaliter culpæ & pœnæ, qui representatur per conuitium: quia vitium consuevit dici non solum animæ, sed etiam corporis. Vnde si quis alicui iniuriose dicat eum esse cæcum, conuitium quidem dicit, sed non contumeliam. Si quis autem dicat alteri, quod sit fur, non solum conuitium, sed etiam contumeliam infert. Quandoque verò representat aliquis alicui defectum minorationis, siue indigentia, qui etiam derogat honori consequenti quamcumque excellentiam: & hoc fit per verbum improprij. Quod proprie est, quando aliquis iniuriose alteri ad memoriam, reducit auxilium, quod contulit ei necessitatem patienti. Vnde dicitur Ecclesi. 20. Exigua dabit, & multa improprietabit. Quandoque tamen vnum istorum pro alio ponitur.

ARTIC. II.

298

Inf. q. 158
a. 5. ad 3
Co. 1. Cor.
15. lect. 7
co. 2. si. Et
Ga. 3. in
prin
c. 8. to 5

Vtrum contumelia, seu conuitium, sit peccatum mortale?

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod contumelia vel conuitium non sit peccatum mortale. Nullum enim peccatum mortale est actus alicuius virtutis. Sed conuitiari est actus alicuius virtutis, scilicet eutrapeliæ, ad quam pertinet bene conuitiari, secundum Philof. in 4. Ethic. * Ergo con-